

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ НА СТОРІНКАХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ (бібліографічний покажчик)

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З РІЗНИМИ СОЦІАЛЬНИМИ ГРУПАМИ

Соціальна-педагогічна робота була і залишається однією із найскладніших професій. Вона не завжди адекватно сприймається суспільною думкою. Але водночас соціально-педагогічна допомога є однією із найбільш шляхетних видів діяльності людини.

Відомо, що об'єктом соціальної роботи є всі люди, котрі потрапили у складні соціально-економічні умови, соціально-психологічну ситуацію, і потребують відповідної допомоги кваліфікованих спеціалістів. Розглядаючи таких людей чи окремі групи людей, ми водночас розглядаємо їх як частину суспільства, як специфічну частину об'єкта соціології і соціальної роботи. При ньому слід звернути увагу на такий факт: предметом соціології є думка і поведінка людей, а в соціальній роботі вони виступають як важливі характеристики її об'єкта.

Кожен об'єкт, потрапляючи в ту чи іншу ситуацію, зустрічається з фахівцем соціальної роботи, який організовує, переадресовує чи сприяє створенню умов для усунення тих чи інших проблем об'єкта соціальної роботи. До проблеми надання соціальних послуг різним категоріям клієнтів зверталися як соціологи (О.Балакірева, Н.Паніна, В.Полонський, О.Яременко), так і психологи (П.Бевз, С.Максменко, В.Оржеховська), та педагоги (В. Бочарова, І.Зверева, Л.Капська, С.Толстоухова). Проте останнім часом на порядку денному постала нагальна проблема, яка потребує свого вирішення: оцінка ефективності надання соціальних послуг та оцінка ефективності реалізації різного типу соціальних проблем.

1. Алгоритм дій у подоланні складних життєвих обставин // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С.198
2. Башук Л. П. Порівняльна характеристика мотиваційних чинників працевлаштування особистості юнацького та дорослого віку / Л.П. Башук // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 5. – С. 50–54.
3. Бендерська А. Б. «Долесвіт» – районний фестиваль соціальної реклами / А. Б. Бендерська // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С. 151
4. Белаш Світлана. Органи державної влади і захисту дітей соціально незахищених категорій / Світлана Белаш // Соціальний педагог. – 2009 – №7. – С.52 – 59.
5. Белецька І. В. Специфіка дозвілля в життєдіяльності молоді на сучасному етапі / І. В. Белецька // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2009. – №4. – С. 35–39.
6. Белецька І. В. Шляхи організації змістовного дозвілля підлітків за місцем проживання / І. В. Белецька // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – № 4.
7. Белецька І. В. Специфіка та зміст молодіжного дозвілля / І. В. Белецька // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – №2. – С.26–31.
8. Блинова О. Є. Міграційні установки сучасної молоді України / О. Є. Блинова // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 7. – С. 1–4.
9. Бондаренко З. П. До питання про менеджмент та супервізію волонтерської роботи / З. П. Бондаренко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – №2. – С. 43–53.
10. Бондаренко З.П. Соціально-педагогічна робота з дітьми та батьками в громаді / З.П.Бондаренко, В.І.Лазаренко // Практична психологія та соціальна робота.–2008.–№4.–С.50–54.
11. Бондаренко З.П. Соціально-педагогічна робота з дітьми та батьками в громаді / З.П.Бондаренко, В.І.Лазаренко // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – №4. – С.50–54.
12. Булах І. С. Систематизація вихідних методологічних положень консультативної психології / І. С. Булах // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 1/2. – С. 12

13. Вайнілович Н. А. Місце та роль школи волонтерів центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді у здійсненні волонтерської діяльності / Н. А. Вайнілович // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4.
14. Вареніч В. В. Роль самодопомоги в системі соціально-педагогічної роботи / В. В. Вареніч // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 4. – С. 57
15. Віннікова Л. В. Проблеми соціальної допомоги й соціального захисту дітей і молоді в умовах сучасного українського середовища / Л. В. Віннікова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 2. – С.125
16. Віннікова Л. В. Проблеми старіння й надання соціальної допомоги людям похилого віку в умовах сучасного українського суспільства / Л. В. Віннікова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С. 21
17. Терещук А. Д. Дослідження афективної поведінки особистості / А. Д. Терещук // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С.119
18. Гевчук Н. С. Особливості надання соціальних послуг дітям трудових мігрантів / Н. С. Гевчук // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 1. – С. 92
19. Голубенко Т. О. Процес старіння як соціально-психологічна проблема / Т. О. Голубенко, І. П. Кривчун // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 1. – С. 191
20. Гончаренко О. В. Вирішуємо проблеми сільської громади / О. В. Гончаренко, О. В. Волинець // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С. 130
21. Гончаров В. Діяльність недержавних громадських організацій: технології роботи з дітьми вулиці / В. Гончаров // Соціальний працівник. – 2007. – №19. – С.2-15.
22. Гончаров В. Л. Сложные жизненные ситуации: пути решения / В. Л. Гончаров // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С.109
23. Доценко В. В. Навчально-тренінгова програма «Життєконструювання особистості в кризові періоди життя» / В. В. Доценко // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 1. – С. 19-26.
24. Дубич К. В. Актуальні проблеми державного управління соціальним захистом населення в Україні / К. В. Дубич // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 2. – С. 99.
25. Дяченко М. Д. Формування соціальної активності майбутнього журналіста в контексті соціальної зрілості особистості / М. Д. Дяченко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – № 4.
26. Жукова Т. А. Социально - профессиональная адаптация студентов в системе университетского образования / Т. А. Жукова // Инновация в образовании. – 2007. – №12. – С.103-113.
27. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» // Голос України. – 2001. – 28 липня
28. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» // Сільська школа України. – 2001. – №34.
29. Іванова О. В. Освітньо-профілактична робота в молодіжному середовищі / О. В. Іванова, Ю. М. Охріменко: методичні рекомендації спеціалістів // Соціальний працівник. – 2008. – Серпень (№15). – С. 17-21.
30. Калько І. В. Гендерна освіта й виховання студентської молоді як психолого-педагогічна проблема / І. В. Калько // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – № 4.
31. Кікінежді О. М. Формування гендерної культури молоді / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – №10. – С.19-36.
32. Кікінежді О. М. Формування гендерної культури молоді / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – №11. – С.22-28.
33. Кікінежді О. М. Формування гендерної культури молоді / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – №2. – С.34-38.
34. Кікінежді О. М. Формування гендерної культури молоді / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – №3. – С.12-18.
35. Коленіченко Т. І. Аналіз механізмів адаптації літньої людини до умов геріатричного пансіонату / Т. І. Коленіченко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – №1.

-
36. Коленіченко Т. І. Аналіз факторів, які впливають на процес адаптації людини похилого віку до умов геріатричного пансіонату / Т. І. Коленіченко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №3. – С. 25–33.
37. Коленіченко Т. І. Особливості міжособистісної взаємодії між людьми похилого віку в закладах соціального обслуговування / Т. І. Коленіченко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – № 4.
38. Коленіченко Т. І. Соціальна робота з людьми похилого віку / Т. І. Коленіченко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №4. – С. 20–25.
39. Колесник А. Організація психокорекційної роботи з дітьми трудових мігрантів / А. Колесник // Соціальний педагог. – 2008. – №12. – С.14–16.
40. Корабльова О. О. Сутність і зміст мобінгу як соціально-педагогічної проблеми / О.О. Корабльова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – № 4.
41. Кот А. А. Соціальне партнерство як механізм вирішення соціальних проблем у територіальній громаді / А. А. Кот // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С.59
42. Лавренюк Р. В. Соціальна адаптація звільнених як елемент запобігання рецидивній злочинності / Р. В. Лавренюк // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С.106
43. Лавренюк Р. В. Щодо розробки моделей надання допомоги дітям-жертвам жорстокого поводження та іншим особам, потерпілим від торгівлі людьми / Р. В. Лавренюк // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С. 84
44. Лук'янова Н. Л. Волонтерський рух в Україні – дієвий засіб реалізації державних програм у соціальній роботі з населенням / Н. Л. Лук'янова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 2. – С. 92
45. Лук'янова Н. Л. Як наблизити соціальні послуги до територіальної громади у сільській місцевості / Н. Л. Лук'янова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С. 99
46. Лях Т. Л. Підходи до класифікації волонтерських груп / Т. Л. Лях // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 3. – С. 49
47. Матвіюк Н.В. Як покращити дисципліну в класі / Н.В. Матвіюк // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – №12. – С.45–51.
48. Мирошніченко Н. О. Особливості підготовки волонтерів до роботи з інвалідами / Н. О. Мирошніченко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 1/2. – С. 40
49. Мобільний консультаційний пункт соціальної роботи в сільській місцевості та віддалених районах міста; Рівненський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді // Соціальна політика: проблеми, коментарі, відповіді. – 2009. – №1 –С.89
50. Національні механізми забезпечення гендерної рівності в Україні // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С. 205
51. Новікова Ж. М. Особливості вікової періодизації та класифікації осіб похилого віку / Ж. М. Новікова // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 6. – С. 76–77.
52. Омельченко Л.П. Організація роботи з соціально незахищеними дітьми / Л. П. Омельченко // Класному керівнику для роботи. – 2009. – Січень (№1) – С.3–5
53. Петрик В. М. Особливості ідеологічної та психологічної обробки в новітніх релігійних організаціях / В. М. Петрик // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 11. – С. 51–59.
54. Пігіда В. М. Проблема зовнішньої трудової міграції населення: соціально-педагогічний аспект / В. М. Пігіда // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2009. – №4. – С. 12–17.
55. Плотніков Петро. Освітні проблеми соціальної активності молоді / Петро Плотніков // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2006. – №3. – С.99 – 100.
56. Плотніков Петро. Соціально – педагогічна підтримка молоді як пріоритет політики державної і місцевої влади промислового регіону: соціальна педагогіка і соціальна

робота / Петро Плотніков // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2004. – №1. – С.103 – 115.

57. Поліщук Ю. Проблема ефективності соціально-педагогічної діяльності в молодіжних організаціях / Ю. Поліщук // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2007. – №4. – С.43-49.

58. Правозахисні та жіночі організації в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С. 215

59. Радченко М.І. Психокорекційна робота в маргінальних групах на прикладі реабілітації батьків "ненаучуваних" дітей / М.І. Радченко // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – №1. – С.21-25.

60. Резолюція про соціальне забезпечення: Міжнародна організація праці // Соціальна політика: проблеми, коментарі, відповіді. – 2009. – №2. – С. 64-66.

61. Романченко А. В. Экстренная психологическая помощь по телефону / А. В. Романченко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С.115

62. Руднікова С. В. Соціальна реклама як невід'ємний інструмент реалізації соціальної політики / С. В. Руднікова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 3. – С. 99

63. Самура Я. І. ЗМІ як засіб поширення в територіальній громаді інформації про роботу з сім'ями, дітьми та молоддю / Я. І. Самура // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С.145

64. Семигіна Т. В. Соціальні послуги постраждалим від торгівлі людьми: українські реалії / Т. В. Семигіна, О. В. Мартинова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С. 73

65. Смолінська О. До питання про методіку соціально – педагогічної роботи з населенням / О. Смолінська // Шлях освіти. – 2002. – №1. – С.14-17.

66. Снігульська Валентина. Що таке соціальний фандрейзинг, або як поради громаді участь у добрих справах / Валентина Снігульська // Соціальний педагог. – 2009. – №8. – С.3 – 9.

67. Собчук В. В. Взаємодія з головами сільських, селищних рад з надання соціальних послуг у сільській місцевості / В.В. Собчук // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С. 48

68. Стойка О.О. Матеріали для проведення групової освітньо-профілактичної роботи серед молоді / О.О. Стойка, А.О.Рогожева, І.В. Цесар // Соціальний працівник. – 2008. – №19. – С.2-4.

69. Талт Л. Г. Від щирого спілкування – до соціальної адаптації / Л. Г. Талт // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 4. – С.81

70. Телефонне консультування як метод соціально-педагогічної допомоги клієнтам // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – № 4.

71. Філіппов Ю. М. Молодіжний трудовий загін – реальний простір для самовизначення молоді людини / Ю. М. Філіппов // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №2. – С. 24-30.

72. Хмелько В.В. Профілактична робота в клубах за місцем проживання / В. В. Хмелько // Соціальний працівник. – 2008. – Серпень (№15). – С. 21-22.

73. Хмелько В.В. Профілактична робота в клубах за місцем проживання / В. В. Хмелько // Соціальний працівник. – 2008. – Серпень(№15). – С. 21-22.

74. Царькова О. В. Ресоціалізація осіб, які звільняються з місць позбавлення волі / О. В. Царькова, І. В. Чернева // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 2. – С. 209

75. Шапран О. Ю. Працювати на благо людей / О. Ю. Шапран // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 4. – С.89

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ДІТЬМИ – СИРОТАМИ ТА ДІТЬМИ, ПОЗБАВЛЕНИМИ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

У суперечливих умовах державотворення України найбільш незахищеними виявилися діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, вихованці дитячих будинків та шкіл-інтернатів різного типу.

До цієї категорії дітей відповідно до чинного законодавства належать: діти, у яких померли чи загинули батьки: діти, які залишилися без піклування батьків у зв'язку з позбавленням їх батьківських прав, відібрання у батьків без позбавлення батьківських прав, визнанням батьків безвісно відсутніми або недієздатними, оголошенням їх померлими, відбуванням покарання в місцях позбавлення волі та перебуванням їх під вартою на час слідства, розшуком їх органами внутрішніх справ, пов'язаним з ухиленням від сплати аліментів та відсутністю відомостей про їх місцезнаходження, тривалою хворобою батьків, яка перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки, а також підкинуті діти, батьки яких невідомі, діти, від яких відмовилися батьки, та безпритульні діти.

Отже, свою діяльність соціальний педагог здійснює згідно із положеннями, закріпленими у чинному законодавстві України.

1. Актуальне інтерв'ю «Чужих дітей не буває» // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 2. – С. 136
2. Артеменко С. М. Соціальний супровід дітей, позбавлених батьківського піклування, в умовах професійно-технічного навчального закладу / С. М. Артеменко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 3/4. – С. 125.
3. Бадер С.О. Соціально – психологічні особливості дітей – сиріт дошкільного віку в умовах дитячих будинків / С.О. Бадер // Соціальний педагог: теорія та практика. – 2009. – №1. – С.10 – 20.
4. Бондаренко В. В. Соціальне виховання дітей, позбавлених батьківського піклування, у період розвитку князівської та церковно-монастирської підтримки (з X по XII ст.) / В. В. Бондаренко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №3. – С. 103–106.
5. Бондаренко В. В. Соціальне виховання дітей, позбавлених батьківського піклування, у період з XVII ст. до XIX ст. / В. В. Бондаренко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №4. – С. 95–99.
6. Бондаренко В. В. Соціальне виховання дітей, позбавлених батьківського піклування, у період суспільної і приватної опіки (з XIX до XX ст.) / В. В. Бондаренко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – № 4.
7. Бондаренко Т. В. Психологічні засади збереження здорової ідентичності дітей у прийомній сім'ї та дитячому будинку сімейного типу / Т. В. Бондаренко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 4. – С.113
8. Висоцька Т. В. Попередження раннього соціального сирітства – провідна діяльність районних соціальних служб / Т. В. Висоцька, Т. В. Торіна // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С. 63
9. Волкова В. В. Формування готовності до сімейного життя у дітей-сиріт у діяльності практичного психолога / В. В. Волкова // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – №6. – С. 40–48.
10. Гейко О. Безпритульність та торгівля дітьми /О. Гейко// Соціальний педагог. – 2008. – №11. – С.11–14.
11. Гикава Г. Робота з дітьми без опіки батьків / Г.Гикава // Соціальний педагог. – 2008. – №12. – С.50–53.
12. Гончаров В. Усиновлення: Бути поруч з дитиною без батьків / Володимир Гончаров // Соціальний педагог. – 2008. – Квіт. (№4). – С. 7–21.
13. Ігнатенко К. В. Особливості роботи соціальних служб з прийомною сім'єю / К. В. Ігнатенко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – №2. – С.75–79.
14. Ігнатенко К. В. Формування прихильності в прийомних дітей як фактор благополучного розвитку особистості / К. В. Ігнатенко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – №1. – С. 30–35.

15. Калініна А. В. Професійна компетентність прийомних батьків і батьків-вихователів дитячих будинків імейного типу / А.В. Калініна // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 3. – С. 16
16. Карпенко Н. М. З турботою про дитину, позбавлену батьківського піклування / Н. М. Карпенко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С. 105.
17. Кіреєва С. Історико – педагогічний аналіз проблеми соціального сирітства в Україні / С. Кіреєва // Соціальна педагогіка. – 2007. – №4. – С.86–91.
18. Краснова Н. П. Деякі аспекти діяльності соціального педагога в сирітських закладах / Н. П. Краснова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №3. – С. 41–48.
19. Краснова Н. П. Технології роботи соціального педагога з прийомними сім'ями, які виховують дітей-сиріт з функціональними обмеженнями / Н. П. Краснова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – №2. – С.80–87.
20. Кримчак Людмила. Робота з учнівською молоддю позбавленою батьківського піклування, у ПТНЗ / Людмила Кримчак // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2006. – №3. – С.111 – 116.
21. Кузьма Л. М. Соціальні квартири як альтернатива соціальному гуртожитку / Л. М. Кузьма // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 4. – С. 103
22. Лохвицька Л. Проблеми раннього соціального сирітства / Любов Лохвицька, Наталія Кузнєцова // Директор школи. – 2008. – №17–18. – С. 12–17.
23. Овчиннікова М. М. Загальна характеристика результатів впливу фізичного виховання на рівень соціальної адаптації дітей-сиріт в умовах шкіл інтернатного типу / М. М. Овчиннікова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №3. – С. 4–14.
24. Овчиннікова М. М. Концепція соціальної адаптації дітей-сиріт в умовах школи-інтернату / М. М. Овчиннікова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – №3. – С.33–38.
25. Овчиннікова М. М. Об'єктивний зв'язок соціальної адаптації й рухової активності учнів навчальних закладів інтернатного типу як соціально-педагогічна проблема / М. М. Овчиннікова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №2. – С. 52–58.
26. Онопрієнко Н. В. Проблеми адаптації та виховання дитини-сироти у прийомній сім'ї // Н. В. Онопрієнко / Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С. 156
27. Оржеховська В. Дитяча бездоглядність: повертаємося до проблеми / В. Оржеховська, В. Бабич // Освіта. – 2007. – 21–28 листопада
28. Поляновська О. Р. Рання профілактика правопорушень дітей-сиріт молодшого шкільного віку в інтернатних закладах / О.Р. Поляновська // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – №1. – С. 44–51.
29. Романова Н. Ф. Сучасні моделі інституційного захисту дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування / Н. Ф. Романова, Д. К. Степанченко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 3. – С.28
30. Становище дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 3. – С. 127
31. Тансійчук О. Організація роботи соціального педагога з батьками-усиновлювачами / О.Танасійчук// Соціальний педагог.–2008.–№12.–С.28–30.
32. Терновець О. М. Сирітство як соціальна проблема / О. М. Терновець // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – №1. – С. 4–10.
33. Турчин О. Прийомна сім'я як інноваційна форма опіки дітей – сиріт / О. Турчин // Соціальний педагог. – 2007. – №11. – С.26.
34. Хархан Г. Д. Готовність до материнства вихованок шкіл-інтернатів для дітей-сиріт / Г. Д. Хархан // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 3. – С. 34
35. Цибулько Л. Г. Організація виховної роботи з безпритульними дітьми та дітьми-сиротами в історії й теорії педагогіки / Л. Г. Цибулько // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №3. – С. 107–110.
36. Цибулько Л. Г. Організація соціально-педагогічної роботи з вихованцями-сиротами в педагогічній спадщині Я. Корчака / Л. Г. Цибулько // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – №1. – С. 108–112.

37. Ченбай І. В. Питання сирітства в народній педагогіці / І.В.Ченбай // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – № 3. – С. 65–70.
38. Ченбай І. В. Питання сирітства в народній педагогіці / І. В. Ченбай // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – №3. – С.65–70.
39. Чернуха Н. М. Соціально–педагогічні умови формування бережливого ставлення до власного здоров'я в дітей з притулків для неповнолітніх / Н. М. Чернуха, З. І. Рогач // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – №1. – С. 36–42.

СІМ'Я ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сім'я – це соціальна група, яка складається з чоловіка та жінки, котрі перебувають у шлюбі, їх дітей (власних або прийомних) та інших осіб, поєднаних родинними зв'язками з подружжям, кровних родичів і здійснює сою життєдіяльність на основі спільного економічного, побутового, морально–психологічного укладу, взаємної відповідальності, виховання дітей. Сім'я завжди виступає моделлю конкретного історичного періоду розвитку суспільства, відображає його економічні, моральні й духовні суперечності. Отже, сучасні економічні перетворення, демографічні проблеми, криза в політиці, культурі – все це відбивається на життєдіяльності сучасної сім'ї, при цьому поглиблюється її дезорганізація.

Сім'я як соціальний інститут перебуває у стані гострої кризи, що, звичайно, негативно впливає на виконання нею основних функцій, тобто на життєдіяльність сім'ї: матеріально–економічне забезпечення, житлово–побутові умови. Це, в свою чергу, створює певний морально–психологічний клімат, який впливає на духовність сім'ї, виховання дітей, організацію вільного часу членів сім'ї.

Соціальної, педагогічної та психологічної допомоги потребують також сім'ї групи ризику, до яких на даному етапі розвитку суспільства ми відносимо багатодітні сім'ї, самотніх матерів, неповнолітніх матерів, сім'ї з дітьми–інвалідами, батьками–інвалідами, малозабезпечені сім'ї.

1. Беличева С. Карта обстеження сімей існуючих несповналітніх дітей / С. Беличева, І. Дямєтєва // Воспитание школьників. – 2004. – №12. – С.23–24.
2. Белецька І. В. Сімейне дозвілля як чинник формування сім'ї / І. В. Белецька // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №4. – С. 72–80.
3. Божекул Н. Взаємодія зі службою у справах дітей, сім'ї та молоді: при здійсненні соціального супроводу учнів / Н.Божекул, Л.Дорот//Соціальний педагог.–2008.–№12.–С.11–13.
4. Буніна Лариса. Соціально – педагогічний підхід до розуміння сутності батьківства: соціальна педагогіка і соціальна робота / Лариса Буніна // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2004. – №4. – С.145 – 150.
5. Годлевська А. І. Нормативно–правовий аспект захисту молодих сімей в Україні / А. І. Годлевська, І. В. Пеша // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 1. – С.113
6. Гончаров В. Л. Готовим молодежь к семейной жизни / В. Л. Гончаров // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 2. – С.109
7. Гончаров В. Л. Работаем с отцами. Готовим отцов / В. Л. Гончаров // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 3. – С.86
8. Гордієва Олена. Сім'я храм надії та любові / Олена Гордієва // Соціальний педагог. – 2009. – №8. – С.54 – 56.
9. Грибенко І. Соціально–психологічний портрет багатодітної родини / І. Грибенко // Соціальний педагог. – 2008. – №11. – С.24–26.
10. Грищенко Н. С. Домашнє насильство над жінками: стан проблеми / Н. С Грищенко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С. 118
11. Гурлева Т. Добро во благо или что посеешь – то и пожнешь / Т. Гурлева // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 1. – С. 67–69.
12. Гурлева Т. Любов виникає з любові / Т. Гурлева // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 6. – С. 64–66.

13. Гусарова Ю. С. Життєві стратегії та їх складові: огляд досліджень / Ю. С. Гусарова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 4. – С.126
14. Єсипенко О. М. Захист дитини: сімейно орієнтований підхід / О. М. Єсипенко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 1/2. – С.102
15. Желдак И. М. Коррекція сімейного виховання / И. М. Желдак // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 6. – С. 46–50.
16. Кабат І. Л. Механізми організації роботи дорадчого органу щодо соціальної роботи з сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах / І. Л. Кабат // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 1/2. – С. 68
17. Калініна А. В. Життєва компетентність як база для формування батьківської компетентності кандидатів на прийомне виховання / А. В. Калініна // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 2. – С.27
18. Кияниця З. П. Сімейний патронат: перші кроки впровадження в Україні / З. П. Кияниця // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 1/2. – С. 83
19. Козій О. Зміст соціально-педагогічної роботи з неблагополучними сім'ями / Оксана Козій // Соціальний педагог. – 2008. – Вересень(№9) – С.40–41
20. Козоріз Людмила. Попередження суїциду та насильства у сім'ї / Людмила Козоріз // Соціальний педагог. – 2009. – №7. – С.17 – 23.
21. Кондратенко Л. О. Рання діагностика жорстокого ставлення до дитини з боку рідних / Л. О. Кондратенко // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 10. – С.40–41.
22. Коновал І. Б. Захист прав дитини як один із пріоритетів державної політики / І. Б. Коновал // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 3/4. – С. 50
23. Костів В. Виховний потенціал родини / В. Костів // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2007. – №3. – С.54–59.
24. Костів В. І. Класифікація нуклеарних сімей / В. І. Костів // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – №4. – С.70–78.
25. Костюшко Г. О. Проблема міжетнічних сімей в Україні / Г. О. Костюшко, Л. А. Дегтяр // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 1. – С. 98
26. Крупська О.І. Ретроспективний погляд юнаків на своїх батьків: адаптація методики А.Рое та М.Сігельмана / О.І. Крупська // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – №2. – С.42–49.
27. Куратченко И. Е. Молодая семья как объект оказания социальных услуг / И. Е. Куратченко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 4. – С.64
28. Кутнякова І. С. Сім'я як об'єкт соціально-педагогічного впливу / І. С. Кутнякова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2009. – №4. – С. 60–65.
29. Лукавська Світлана. Організація роботи соціального педагога із сім'ями, які потребують соціального нагляду / Світлана Лукавська // Соціальний педагог. – 2009. – №7. – С.1– 16
30. Макаревич О. Робота соціального педагога з сім'єю / О. Макаревич // Соціальний педагог. – 2008. – №12. – С.25–27
31. Павлюк Н. В. Сімейна роль як чинник статево-рольового розвитку особистості / Н. В. Павлюк // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – №1. – С. 26–29.
32. Павлюк Н. В. Сім'я як чинник статево-рольової соціалізації розумово відсталих підлітків / Н. В. Павлюк // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №4. – С. 81–87.
33. Панченко Л. Насильство над дітьми в сім'ї як проблема суспільної моралі / Л. Панченко // Соціальний педагог. – 2008. – Серпень (№8). – С. 40–41.
34. Петрочко Ж. В. Сутність та особливості соціально-педагогічного забезпечення прав дітей які опинилися у складних життєвих ситуаціях / Ж. В. Петрочко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – №2. – С. 20–27.
35. Пеша І. В. Алгоритм реалізації соціального супроводу / І В. Пеша // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 1/2. – С. 55
36. Письмак Л. Іноваційні підходи до соціально – педагогічної роботи з сім'єю у закладах освіти / Л. Письмак // Соціальний педагог. – 2007. – №12. – С.14–20.

-
37. Рептух Н. О. Корекція та профілактика становища дитини в сім'ї як спосіб зниження її агресивності / Н. О. Рептух // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – №8. – С. 37–46.
38. Репнова. Т.П. Соціальний патронаж сім'ї : (модель роботи соціального педагога в навчальному закладі) / Т.П. Репнова // Практична психологія та соціальна робота. –2008. – №10 – С.15–30
39. Роль родителей в формировании у детей полоролевого поведения // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 3. – С. 97
40. Рябовол Т. А. Вплив сім'ї на формування особистості дитини / Т. А. Рябовол // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2009. – № 3. – С.105
41. Савіна М. І. Вплив розлучення на дитину / М. І. Савіна // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С.126
42. Савіна М. І. Позитивне виховання: поради батькам / М.І.Савіна // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2011. – № 1/2. – С. 110
43. Синякова В. Б. Законодавче забезпечення соціально-правового захисту неповних родин / В. Б. Синякова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2012. – № 1. – С. 72
44. Сіроштан С. Заповіді щасливого батьківства / С. Сіроштан // Соціальний працівник. – 2008. – №19. – С.5–31.
45. Сіроштан С.В. Заповіді щасливого батьківства / С. Сіроштан // Соціальний працівник. – 2008. – №20. – С.1–30.
46. Сіроштан С.В. Заповіді щасливого батьківства / С. Сіроштан // Соціальний працівник. – 2008. – №21. – С. 2–31.
47. Смирнова О. Супружеский курс взаимопонимания / О. Смирнова, А. Рамазанова // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 8. – С. 26–37.
48. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю у запитаннях і відповідях // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2009. – № 2. – С.125
49. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю у I півріччі 2009 року // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 3. – С. 69
50. Соціальна робота з сім'ями, дітьми, молоддю у запитаннях і відповідях // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 4. – С.140
51. Терещенко М. Ціннісні орієнтації як аспект картини світу людини та їх зв'язок з рівнем задоволеності подружнім життям / М. Терещенко // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 1. – С. 73–76.
52. Тибура Н. О. Вдосконалення батьківських навичок у літній школі / Н. О. Тибура // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2009. – № 2. – С.96
53. Ткачишина О. Р. Актуальні проблеми стосунків поколінь та причини їх виникнення у сучасній сім'ї / О.Р. Ткачишина // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 7. – С. 5–8.
54. Трубавіна І. М. Критерії та показники ефективності соціально-педагогічної роботи з сім'єю / І. М. Трубавіна // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 2. – С.5
55. Трубавіна І. М. Моделювання системи соціально-педагогічної роботи з сім'єю / І. М. Трубавіна // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2009. – № 4. – С. 7
56. Трубавіна І. М. Соціально-педагогічна робота з сім'єю як напрям реалізації соціальної політики / І. М. Трубавіна // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2010. – № 3. – С.5
57. Трубавіна І. М. Теоретико-методичні основи соціально-педагогічної роботи з сім'єю / І. М. Трубавіна // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2009. – № 3. – С.5.
58. Тунтуєва С. В. Психологічні особливості жінок, постраждалих від насильства в сім'ї / С. В. Тунтуєва // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2009. – №4. – С. 72–75.
59. Тюріна В. О. Соціальні та психологічні умови і фактори формування та застосування насильницької поведінки в сім'ї / В. О. Тюріна // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2010. – № 1/2. – С. 5

60. Тюріна В. О. Формування у майбутніх правоохоронців готовності до роботи з попередження насильства в сім'ї / В. О. Тюріна // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 3. – С. 46
61. Філіпська О. К. Адаптація до стану материнства / О. К. Філіпська // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С. 94
62. Філіпська О. К. Консультування жінок, які мають намір відмовитися від немовлят / О. К. Філіпська, І. Г. Кравець // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 4. – С. 132
63. Хабайлюк В. В. Особливості суперечливих стосунків між батьками та дітьми підліткового віку / В. В. Хабайлюк // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 3. – С. 37–40.
64. Хархан Г. Д. Виховання сім'янина в педагогічній спадщині А. С. Макаренка / Г. Д. Хархан // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – №1. – С. 66–71.
65. Харченко С. Я. Основні ідеї родинного виховання в педагогічній спадщині Конфуція / С. Я Харченко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – №1. – С. 104–107.
66. Шелехова Л. В. Застосування метафори в роботі з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах / Л. В. Шелехова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 3. – С. 95
67. Штриголь Д. В. Вплив батьків на сімейні настанови дівчат / Д. В. Штриголь // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 2. – С. 57–61.
68. Щербань Є. Образ грошей у психологічній картині світу / Є. Щербань // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 1. – С. 76–80.
69. Янковчук М. М. Вплив сім'ї як виховної інституції на розвиток обдарованості / М. М. Янковчук // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 10. – С. 57–61.
70. Янович І. О. Батьки і діти: шляхи взаємодії / І. О. Янович // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 8. – С. 49–52.
71. Ярошинська О. Періодизація становлення та розвитку інституту батьківства у вітчизняній етнопедагогічній теорії та практиці виховної діяльності сім'ї / О. Ярошинська // Рідна школа. – 2007. – № 11–12. – С. 68–70.
72. Ярощук Н. П. Особливості проведення первинного оцінювання в ситуаціях сімейного насильства / Н.П. Ярощук // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 4.

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ОСІБ З ОБМЕЖЕНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Стабілізація української економіки створює умови для істотного підвищення добробуту людей, подолання спаду їх життєвого рівня внаслідок тривалої та глибокої економічної кризи. За таких умов одним із найважливіших завдань, соціальної політики в Україні є створення сприятливих і безпечних умов праці на виробництві, запобігання травматизму в побуті, підвищення якості медичного обслуговування населення з метою попередження інвалідності.

Знаходячи власні фізичні і духовні резерви, долаючи психологічні проблеми, людина з обмеженими психофізичними можливостями часто не в змозі вести повноцінний спосіб життя внаслідок певних перешкод, які існують у суспільстві. Велику роль у створенні благополучних соціальних умов для нормальної життєдіяльності інвалідів, людей з різним рівнем порушень фізичного чи розумового розвитку відіграє рівень усвідомлення важливості цієї проблеми у суспільстві.

У науковій літературі людей з вадами фізичного та розумового розвитку, хронічно хворих дітей та дітей з патологічними етапами визначають як «аномальних», «неповноцінних», «неповносправних», «дітей-інвалідів», «людей з особливими потребами», «людей зі спеціальними потребами», «дітей із труднощами у навчанні», «дітей з обмеженнями», «людей з обмеженими розумовими та фізичними можливостями», «дітей з обмеженими психофізичними можливостями», «людей з функціональними обмеженнями», «дітей, які знаходяться в особливо складних і надзвичайних умовах», «дітей з особливими потребами в розвитку», «маломобільні групи населення». Таке неоднозначне визначення характеризує різні аспекти і підходи до вирішення проблем навчання, лікування, соціального захисту і реабілітації людей не тільки в Україні, але і в усьому світі.

-
1. Болтівець С. Чи потрібні нам школи соціальної реабілітації / С. Болтівець // Директор школи. – 2001. – №10.
 2. Білоус В. М. Регіональний стандарт соціальних послуг для дітей з обмеженими можливостями / В.М. Білоус // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2009. – №3. – С. 17–21.
 3. Білоус В. М. Технологія надання соціальних послуг для осіб з обмеженими можливостями / В.М. Білоус // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2009. – №2. – С. 77–84.
 4. Богінська Ю. В. Діяльність університетських сервісних служб для студентів з обмеженими можливостями: зарубіжний досвід / Ю. В. Богінська // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2009. – №1. – С. 78–84.
 5. Гаврилук Н. П. Шляхи інтеграції у суспільство дітей з обмеженими функціональними можливостями / Н. П. Гаврилук // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 4. – С.68
 6. Гикава Г. Реабілітація дітей з обмеженими функціональними можливостями / Галина Гикава // Соціальний педагог. – 2009. – №1. – С.33–36.
 7. Грабовенко Н. Обґрунтування змісту і форм соціально-педагогічної роботи з сім'ями, що виховують дітей з обмеженими фізичними можливостями в умовах реабілітаційних центрів / Н. Грабовенко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2007. – №4. – С.60–66.
 8. Даніелс Е.Р. Зустрітися, заспокоїти, подумати разом: надання підтримки родинам дітей з особливими потребами / Е.Р. Даніелс, К. Стаффорд // Шкільний світ. –2008. – Вересень(№35) – С. 19
 9. Дроздова Т. В. Соціальна реабілітація молодих інвалідів засобами спорту: інноваційні форми роботи / Т. В. Дроздова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 4. – С. 101
 10. Захарова Н. М. Особливості соціально-педагогічного супроводу інклюзивного навчання учнів в умовах загальноосвітньої школи / Н. М. Захарова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 3/4. – С. 40
 11. Ілащук М. М. Соціально-педагогічна підтримка неурядовими організаціями дітей з обмеженими функціональними можливостями / М. М. Ілащук // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 3/4. – С. 132
 12. Капська А. Й. Соціально-педагогічна модель інтегрування молоді з функціональними обмеженнями у сучасне середовище / А. Й. Капська, Н. О. Мірошніченко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – №3. – С. 17
 13. Ковальчук Світлана. Профілактика самотності в осіб з обмеженими можливостями / Світлани Ковальчук // Соціальний педагог. – 2009. – №7. – С.9 – 13.
 14. Крижанівська І. Г., Башинська І. М., Дружинська О. В. Групова робота з батьками, які виховують дітей з функціональними обмеженнями / І.Г. Крижанівська, І. М. Башинська, О. В. Дружинська // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 3. – С. 74
 15. Кузнецов В. Н. Вопросы выявления нарушений развития психических функций в аннем детстве / В. Н. Кузнецов // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 2. – С. 39–47.
 16. Кузьміна О. В. Специфіка формування життєвої компетентності вихованців інтернатних закладів / О. В. Кузьміна // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 3/4. – С. 59
 17. Лаврук С. В. Клубні об'єднання для дітей та молоді з особливими потребами / С. В. Лаврук // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С.137
 18. Лях В. В. Інтеграція віл-інфікованих дітей у навчальні заклади / В. В. Лях // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С. 26
 19. Максименко К.С. Переживання емоційних станів при соматичних захворюваннях / К.С. Максименко // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – №12. – С.28–30.
 20. Маруненко І. М. Синдром органічного аутизму в дітей із затримкою психічного розвитку / І. М. Маруненко // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 6. – С. 78– 80.

-
21. Миколайчук М.І. Основи психокорекційної допомоги братам та сестрам дітей з психофізичними вадами / М.І. Миколайчук // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – №10. – С.37–41.
 22. Носач І. В. Соціальна інтеграція випускників інтернатних закладів / І. В. Носач, З В. Вербич // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 1/2. – С. 92
 23. Павлюк Н. В. Сім'я як чинник статеворольової соціалізації розумово відсталих підлітків / Н. В. Павлюк // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №4. – С. 81–87.
 24. Підтримка дітей з обмеженими функціональними можливостями / Галина Гикава // Соціальний педагог. – 2009. – №1. – С.54–57.
 25. Практичні поради фахівцям з фізичної реабілітації // Соціальний працівник. – 2008. – №4 – С.10–30
 26. Сабат Н. Соціально-педагогічний аспект інклюзивного навчання / Н. Сабат // Соціальний педагог. – 2008. – №3. – С. 42–46.
 27. Тесленко В. Сутнісні характеристики соціально-педагогічної діяльності й соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями / В. Тесленко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2007. – №4. – С.50–53.
 28. Ткаченко В.В. Модельно-концептуальні засади соціальної адаптації дітей з обмеженими можливостями в спортивній школі для інвалідів / В. В. Ткаченко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – №3. – С.39–44.
 29. Ткаченко В.В. Оцінка ступеня соціальної адаптованості дітей-інвалідів за результатами формуючого експерименту / В.В. Ткаченко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №3. – С. 15–24.
 30. Ткаченко В.В. Теоретико-методичне забезпечення педагогічної системи соціальної адаптації дітей-інвалідів в умовах дитячо-юнацьких спортивних шкіл / В. В. Ткаченко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №2. – С. 46–51.
 31. Хархан Г. Д. Виховання особистості сім'янина в інтернатному закладі / Г. Д. Хархан // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 1/2. – С. 79
 32. Хмизова О. В. Організація психокорекційної роботи з батьками дітей з особливими потребами як складова цілісного процесу ранньої соціальної реабілітації / О. В. Хмизова, Н. В. Остапенко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2011. – № 3/4. – С. 203
 33. Церклевич В. С. Реалізація права на отримання вищої освіти молоддю з обмеженими функціональними можливостями: від дискримінації до інтеграції / В. С. Церклевич // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2009. – № 2. – С. 45
 34. Шевцов Андрій. Методологія соціального реабілітування осіб з обмеженнями життєдіяльності / Андрій Шевцов // Завуч. – 2009. – Липень (№19). – С.3 – 7.
 35. Юрків Я. І. Модель соціально-педагогічного патронажу сімей з розумово відсталими дітьми / Я. І. Юрків // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №3. – С. 62– 71.
 36. Юрків Я. І. Сутність та специфіка соціально-педагогічної роботи з дітьми з обмеженими можливостями / Я. І. Юрків // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – №1.– С. 21–28.
 37. Юрків Я. Поняття "розумова відсталість" та причини її виникнення / Я. І. Юрків // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2007. – №4. – С.30–35.
 38. Якубовська Т. В. Підтримка випускників інтернатних закладів / Т. В. Якубовська // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2010. – № 4. – С. 89.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Для успішності процесів становлення і розвитку соціальної роботи і соціальної педагогіки в Україні величезне значення має вивчення, осмислення і адаптація досвіду, нагромадженого зарубіжними країнами, особливо країнами Західної Європи, США і Великою Британією.

Перші теоретичні аспекти соціальної роботи були розроблені Мері Річмонд (США) в її книзі „Дружній візит до бідняків: керівництво для працюючих в благодійних організаціях” (1899). Більшість дослідників соціальної роботи сходяться на думці, що у цій книзі обґрунтовані основні методи соціальної роботи.

Поділ усієї сфери діяльності соціальних служб на соціально-педагогічну і соціальну роботу сьогодні у переважній більшості країн вважається застарілим і неправомірним, оскільки на основі зарубіжного досвіду соціальна і соціально-педагогічна робота представляє собою особистісну службу допомоги людям і направлена на вирішення всієї сукупності проблем в контексті “особистості і навколишнього середовища”, де в епіцентрі завжди повинна стояти людина і зусилля соціальних працівників/педагогів повинні бути спрямовані на вирішення її проблем. Поряд із допомогою людині в періоди особистісного і соціального неблагополуччя соціально-педагогічна допомога передбачає захист її прав, інтересів, людської гідності і права на гідне життя.

Новими сферами соціальної роботи стала соціальна робота за місцем проживання, в тому числі і в сільській місцевості, на підприємствах, в геріатричних центрах, з біженцями, переселенцями, іноземними громадянами, на вулицях, в групах самопомоги та ін.

Виходячи із аналізу зарубіжного досвіду можна стверджувати, що соціальний працівник/соціальний педагог може і повинен працювати в різноманітних установах, які за відомчою приналежністю можна класифікувати на установи освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, комітетів у справах сім'ї і молоді, установи, що відносяться до системи органів внутрішніх справ і юстиції та ін.

1. Андрушкевич Фабіан. Польський досвід впровадження стандартів вищої освіти у навчальний процес / Фабіан Андрушкевич // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2011. – № 3/4. – С. 147
2. Атаханова С. О. Формирование гармонично развитой личности: некоторые проблемы их решения (на примере Узбекистана) / С. О. Атаханова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №4. – С. 108–112
3. Бевз Г. М. Ідентифікація термінів державної системи опіки над дітьми в Польщі та Україні / Г. М. Бевз // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 2. – С. 66
4. Бевз Галина. Система опіки у Польщі: сімейні форми: матеріали підготовлено за сприяння фонду підтримки наук імені Юзефа Мянговського (Польща) / Галина Бевз // Соціальний педагог. – 2009. – №5. – С. 42 – 45
5. Белецька І. Сучасна організація вільного часу за кордоном / І. Белецька, Т. Гаміна // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – №1. – С.73–78
6. Богатирьова Т. В. Здоровий спосіб життя в педагогіці країн Західної Європи наприкінці ХІХ ст. / Т.В. Богатирьова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 1. – С. 15
7. Буніна Л. М. Досвід соціально-педагогічної роботи з молодими сім'ями в громадах Північної Ірландії / Л. М. Буніна // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – №2. – С. 94– 100
8. Бурма К. М. Порівняльний аналіз форм професійної підготовки соціальних педагогів Німеччини в різних типах шкіл / К. М. Бурма // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – №2. – С. 100–104.
9. Волик В. В. Загальні підходи до визначення поняття обдарованість: міжнародний досвід / В. В. Волик // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 1. – С.122
10. Ворона Г. Академічне консультування, соціальне забезпечення студентів у Канаді та Великобританії / Г. Ворона // Шлях освіти. – 2008. – №3. – С.19–22

11. Галів М. Становлення характерологічної проблематики в європейській філософії / М. Галів // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 1. – С. 69–73
12. Гамерська І. І. Українська освіта у європейському контексті: грані дотичності / І. І. Гамерська // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 2. – С. 159
13. Гусачек Н. С. Обучение и воспитание у африканских народов в доколониальный период / Н. С. Гусачек // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – №1. – С. 93–100
14. Данилова Е.С. Методология сравнительной педагогики в трудах Брайана Холмса / Е.С. Данилова, Л.Л. Супрунова // Педагогіка. – 2009. – №1. – С. 89 – 100
15. Данченко О. М. Соціально-педагогічна підтримка безробітної молоді в сучасній Німеччині: використання досвіду в українській практиці / О. М. Данченко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 2. – С. 79
16. Дічек Н. П. До історії соціального виховання: школа радості Н. Шульмана і С. Рівеса / Н. П. Дічек // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – №4. – С.93–109
17. Дьяков С.І. Техніка застосування репертуарних решіток Дж.Келлі у дослідженні суб'єктності особистості / С.І. Дьяков // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – №3. – С.39–53
18. Дьяконов Г. В. Психологическая онтология отношения и обращения в диалогике М. Бубера / Г. В. Дьяконов // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 10. – С. 61–67
19. Дьяконов Г. В. Философия диалога М. Бубера и проблемы онтологии и психологии личности / Г. В. Дьяконов // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – №8. – С. 8–16
20. Заболотна О.А. Аспекти соціалізації американських та українських школярів / порівняльний аналіз / О.А. Заболотна // Рідна школа. – 2004. – № 3. – с. 74–76
21. Заболотна О.А. Культурно-історичні відмінності американського і українського стилів соціалізації / О.А. Заболотна // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 2. – С. 51–63
22. Караман О. Л. Репресивний та філантропічний етапи розвитку соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми засудженими в історії зарубіжних і вітчизняних пенітенціарних систем / О.Л. Караман // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – №1. – С. 72–80
23. Козловська Г. В. Кантіанська епістемологія в соціології Дюркгейма: неправильні інтерпретації / Г. В. Козловська // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 2. – С. 48
24. Коновалова І. Ідучи разом: Дещо про погляди на діяльність соціального педагога в Росії / І. Коновалова // Соціальний педагог. – 2008. – №3. – С. 4–8.
25. Курляк Ірина. Актуальність розвитку ресоціалізаційної (пенітенціарної) педагогіки в Україні та польський освітній досвід / Ірина Курляк // Педагогіка та психологія професійної освіти. – 2003. – №2. – С.207–219
26. Леонтьєва О. Ю. Соціальне партнерство в галузі професійної освіти дорослих у Данії / О. Ю. Леонтьєва // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 3. – С.60
27. Лесіна Т. М. Анімація як інноваційний напрям соціально-педагогічної роботи в Польщі / Т. М. Лесіна // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – №2. – С. 101–106
28. Магера Т. В. Система підготовки соціальних працівників у Польщі / Т. В. Магера // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 1. – С.130
29. Мазилів В. А. Методологические исследования в современной российской психологии / В. А. Мазилів // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 4. – С. 8–21
30. Микитенко Наталія. Теоретичні засади соціальної роботи в Канаді / Наталія Микитенко // Педагогіка і психолог професійної освіти. – 2003. – №5. – С.195 – 205
31. Мирошніченко О. В. Кейс-метод как основа обучения и обновления образования / О. В. Мирошніченко // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 12. – С. 22–29

-
32. Новикова Е. В. Програма розвитку творческого мышлення младших подростков по системе Эдварда де Боно / Е. В. Новикова // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 3. – С. 50–54
33. Онопрієнко В. Екологічна освіта як предмет міжнародної співпраці / В. Онопрієнко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 1. – С. 6.
34. Петренко О. Б. Віра Шмідт і сексуальне виховання дітей в Радянській Росії / О. Б. Петренко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №4. – С. 100–107.
35. Петрочко Ж. В. Забезпечення прав дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах: досвід республіки Польща / Ж.В. Петрочко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – №4. – С.110–114.
36. Писарева Л.И. Семейная политика в ФРГ / Л.И. Писарева // Педагогика. – 2007. – №9. – С.86–95.
37. Постолюк Г. І. Попередження відмов матерів від немовлят: аналіз зарубіжного досвіду / Г. І. Постолюк // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2009. – №4. – С. 76–83
38. Садовець О. В. Основні аспекти сучасної освітньої політики Американської Федерації Вчителів / О. В. Садовець // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – №2. – С.95–99.
39. Семигіна Т. В. Соціальні послуги у сільській місцевості: чи корисний для України європейський досвід? / Т.В. Семигіна, О.С. Верес // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2009. – № 3. – С. 88.
40. Семигіна Т. В. Протидія епідемії ВІЛ/СНІДу: європейський досвід / Т. В. Семигіна, Н. В. Клименко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 3. – С.105.
41. Сененко С. Ю. Психологическая помощь в Америке / С. Ю. Сененко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2010. – № 3.
42. Трач Р. Мій вчитель Філіп Лерш / Р. Трач // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 3. – С. 75–77
43. Чирікова Г. І. Аналіз проблемної ситуації в сімейному вихованні Німеччини на межі ХХ та ХХІ століть / Г. І. Чирікова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – №1. – С. 81– 87.
44. Чуракова О. В. Вплив ідей нового менеджералізму на розвиток системи менеджменту соціальної роботи в США / О. В. Чуракова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2012. – № 2. – С. 148.